

1303 Gyorsjavító, gondokkal

Zsörtölődő kecskeméti kifakadását hallgatom:

— Mi az, hogy gyorsjavító cipőszalon?! Öt hónapja nyitott a Kecskeméti Cipőipari Szövetkezet a Luther-udvarban, ahol hét cipész üvegkalitkában szögel, kalapál és ragaszt. Mégis, ha meg akarjuk várni a cipőnket, vagy ha még aznap érte akarunk menni, a cipészek október 1-től nem adják „gyorsra” a szavukat. Csak ha már lóg a sarok, és „menteni” kell — igen kivételes esetben —, akkor könnyűrülnek, kis sóhajrással: „No, jól van, vesse le!”

Hamar munka lenne jó

Ugyfelként megyek. Nézzük, mi a valóság?

— Gyors?
— Volt.
— Mikorra vállalnak?
— Hát... az attól függ! Normál javítást tudunk vállalni, karácsony után, vagy az új évre...
— De hát a neonreklám, kívül, a cégér mellett, önöket hirdeti gyorsnak. Megtévészto lehet... — érvelek Tormási Károlyné vállálónál.

— Az is. Megtévészto. Legálábbis most, a jelen helyzetben.

— ??
Terítékre kerül az „attól függ!” Ennek megválaszolásában már a Kerekegyházi bejáró cipész-mester, Szűcs László van a segítségemre, ötven esztendő tapasztalatával.

— Mi jót akartunk a „gyors-sal!” Szeptember végéig ment is valahogy — két, négy, vagy nyolc óra múltán jöhettek a sürgős láb-belikért! Egy tízfórtos munkáért a 2—4—8 óra arányában szívesen adtak többet: 14, 13 vagy 11,50 forintot, de aztán a rendelőket le kellett szoktatnunk a hamar munkáról. Nem győztük fogadni a napi 300—350 megrendelést, habár itt s... napközben, reggel 7-től este 8-ig négy nyugdíjasunk is: Méhes Lajos, Székér József, Szalai János és Egri János.

Hiába a 20, 19 és 8 éve ide-szegődött kis javítóközösség igyekezete. Az 1948 óta fennálló Kecskeméti Cipőipari Szövetkezetnek még a nyáron gyorsra kapcsolt javítómunkája vesztett sebességéből, iramából a Luther-udvarban. Közel sem olyan, amint neonbetű — legfelül egy óriás, sárga cipővel — sejtetik.

Miért?

Szalón kérdőjellel

— Kétszer-háromszor annyi javítás zúdul ránk, mint amennyivel elbírnak — zsörtölődnek az üvegkalitkában ülők is: Szántó József, tűző, Könyves József „1953-as” cipész — azóta van a szövetkezetnél —, Kovács István, Hegedűs Gergely, Orosz József, Pencz Ferenc és a legrégebb, Szűcs László.

A falon függő régi ingaóra két lecsüngő sárgaréz körtéjével, a narancssárga forgószékes, gyönyörű, új szalonban figyelmeztet az idő múlására. Mert hiába a szalonképes váró, színes folyóiratokkal, beljebb zuhanyozó és ál-

lázó igénylőre méltó tisztasággal, ha a „gyorsvonaton” elől nincs elég ember, aki „lapátoljon”. Ma éppen hét cipész hiányzik még innen!

Honnan vegyenek?

A cipész mesterséggel sok szülő ma már csak ijesztgeti a gyermekét.

Még él a suszterszemlélet...

— Ha nem tanulsz, beadlak suszternek! — riogatják a zsenge ifjút.

De rossz mellékízt érez ebből a szólásmondásból is:

— A suszter maradjon a kaptafánál!

S ha valami nem jól sikerül, így bélyegzik meg:

— Susztermunka!

Torz szemlélet alakult ki az idők folyamán a tisztas iparról. Leszólásában szerepet játszhatott az a jómód is, amely lehetővé tette, hogy „nagyábrán” éljünk lábbeli dolgában. Ha nem volt többé szükség a régre, ha kicsit megkopott, összegyűjtve jött érte a kuka, vagy „füstbe ment” egy ősi lombégetésnél. Túl nagy árat eddig nem fizettünk érte.

Most már azonban ára van a cipőnek is!

Ára van viszont a cipész ipari tanuló toborzásának is. Bács-Kiskun megyében a KIOSZ szervezte 1979-ben csupán egyetlen egy (!) fiút tudott szerződtetni, hogy 700 forint külön havi juttatás ellenében magánkisiparosnál a cipőjavítást és -készítést megtanulja. Nem járt különben a Kecskeméti Cipőipari Szövetkezet sem. Kísérlete, hogy tanuló „fogjon”, kudarcra jutott. Kétszáznyolcvan nyolcadikos közül harminc bologatott immel-ámmal megkérdésezte a cipész hallatára; végül a harmincből három jött el a munkahelyet megtekinteni, de ezt a hármat is mintha a kód nyelte volna el azóta...

Marad hát a gyors helyett a 10—14 napra szóló vállalat, és az elégedetlenség napról napra. Amit tetéz az is, hogy Cséparól, Dunavécséről, Ágasegyháziáról, Fülöp-házáról, Lakitelekről is ide járnak lábbelit javíttatni. Személyi igazolványt nem kérhetnek tőlük, ki, honnan való — a cipőipar nem hatóság! —, de „gyors” reményeiket illetően, egy cipőben járnak ők is, valamennyien a megyeszékhelyekkel!

Vajon, még meddig?

Kohl Antal